

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovega, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti, v Tajništvu SLŠ, v Faflekovoj hiši. Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više odvsake reči pol D. Med tekstom cm² 1:50 D., v Poslanom 2:50 D. Takso za oglaševanje uprava i da za vse oglaševanje od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Revizija agrarnih objektov i subjektov v Dolnjem Prekmurji.

Lansko leto se je začela tržiti v Dol. Prekmurji agrarna zemlja grofice Marije Zichi, ne da bi se prle ta razmerila i določili interesenti, kak to predpišejo odredbe od 2. marca l. 1925. št. 8160, 30. maja l. 1925. št. 21.725 ino 27. marca l. 1925. V teh odredbah je vse natenkoma popisano kak se mora zemlja razmeriti i komi razdeliti. Objekt agrarne reforme je zemlja štera se deli, subjekt pa človek, komi se deli. Revizija pa pomeni preiskanje, jeli je zemlja, razdeljena či je pravično razdeljena. Gda je to vse v redi, te se sme zemlja tržiti, a nišče je ne dužen kupiti i nišče je ne zgubi, če je ne kupi, dokeč nede stalnoga agrarnoga zakona. Pravim niti po reviziji je nišče ne dužen kupiti zemlje i je ne more zgubiti če njemi ide po predpisih agrarne reforme. Tem menje jo je bio dužen kupiti lani i tem menje se njemi je smela vzeti lani. Ar se je naš siromašni narod prisiljavao na kupčijo že lani pred revizijov i ar se je neštarnim sirotam po sili vzela zemlja če je cele ne mogla kupiti, sam iz gole ljubezni do toga siromškoga ljudstva zdigno glas proti krivici i pri okr. agr. uradi v Maribori i pri g. ministri v parlamenti. Voči gled mojega odločnoga nastopa je minister ne mogo i ne smeo te očivesne krivice podpirati i podpisati, čeravno jo je ne potro te kda se je vögučao, ka to nemre biti, ka bi se te krivice godile, ka se ešče čemerio na „noro ljudstvo“, — tak je zvao narod, — zakaj ne razmi njegovoga zakona itd. A gda sem njemi čarno na belom pokazao ka se godi, gda sem vložo z prisegov potrjene izjave sirot, te se je mogo vdati. Zahtevao je pojasnilo od veleposestva, ka je istine na odaji zemlje i zastopnik veleposestva si je v zadregi ne mogo nači pomagati, kak da je ministri dao izjavo, ka ešče z nikim ne skleno pogodbe nego samo se pogajao, samo se pripravljao na pogodbo. Mi znamo, ka se je pogodilo. A ar je njegovo izjavo minister sprejeo i podpisao pod brojom 4000 od 14. marca l. 1926, so pogodbe vse nevalane i more vsakomi nazaj plačati, ki je kaj naprej plačao i to do zadnjega filera, ar zakon dovoli 2% samo od pogodbe. Te pa nej bilo, zato si nema juša računati i poleg dušne vesti tudi ne sme za delo, šteroga neje zvršo. To se tiče onih, ki so kupili zemljo od grofice Marije Zichy.

Kak je veleposestvo do rok dobilo ministrov odlok, je taki zaprosilo v Maribori revizijo, ka de po njej te smelo zemljo tržiti po predpisih.

Ta revizija se bo vršila na imanji grofice Zihy od 15. aprila do 7. maja. Od te rivizije moramo par reči povedati i te se tičejo 1) uradništva, ki bo revizijo vršilo, 2) ljudstvo pri kom se bo vršila i 3) veleposestva, na šterom se bo vršila.

Gledoč na uradništvo okrožnoga agrarnoga urada je naša zahteva to, da vrši svoj poseo nepristransko. Zemlja nese je delila vsikdar nepristransko. Večkrat se je zagrešilo posebno od strani demokratske

stranke. Vse te krivice se morajo popraviti. Odredba je jasna, po njej naj se deli zemlja, gledat se ne sme na drugo kak na zekon. Jaz ne potvarjam gospode pri reviziji, da bi šteli proti predpisom kaj včiniti, jaz iznesem samo žalostno dejstvo, da se je dostakrat gledalo na strankino prigodnost i druge nedopustne prilike pri deljenji zemlje. Gospodje mi dajo prav, ar poznajo razne utemeljene pritožbe v toj zadevi. Pri reviziji naj se vse krivice odpravijo i naj se predpisom da polno zadoščenje. Jaz se vüпам, da te moj glas spadne vu rodno zemljo.

Od ljudstva samoga pa zahtevamo, da si potere vso nevoščenost i da ma v srci samo pravičnost i ljubezen do blišnjega. Nišče naj ne misli, da nede od toga Bogi račun davao, ar je tisto, ka je po krivici pod sebe skopao, vkradno siroti. Krüh vö z vüst njej je vzeo. Da pa bo pravično vse razdeljeno, je najbolše, če si občine poskrbijo zemljeknjižne izvlečke to je pole od grüntnic. Tü je čarno na belom potrdjeno ka što ma. Menše spremembe ali če što zvün domačega hartara ma še kde indri zemljo, to pa potrdi občinski urad. Svaji se jedino s tem lahko napravi konec. Vsaki siromak je najmre potreben zemlje ar vnogi misli, da je je bole potreben kak drugi; zato rova proti svojim blišnjem i njemi jemlje v kraj tisto ka tomi ide, njemi pa nikak nej. Spravimo si zato katastro i na podlagi teh po pravici zahtevajmo svoje i popravljajmo krivice.

Zmagovalec Jernej

XVI. (iz polščine R. J.)

Iz bližanjih hiž so pribežali nemški naselniki sosidi na pomoč. Edni so se vrgli na Jerneja pa ga pošteno mlatili s palicami in pesnicami. Nastala je grozna zmešnjava, v šteroj je bilo težko Jerneja spoznati od ovih. Vsi so se držali eden drugoga kak črešnje v koši i te kup lüdi se je se pa ta premetavao.

Naednok je samo Jernej skočo iz te gnječe i kak besen leto na vso moč k ploti. Nemci vsi za njim. Ne so ešče prišli do njega pa se je čülo strašno pokanje kolja i v tistom hipi je Jernej vrto velki količ v svojoj železnoj roki. Obrno se je ves penav i zamahno proti sovražnikom, ki so črkoli na vse kraje. Jernej je di jao za njimi. K sreči je nikoga ne dojšeo. Med tem časom je spoznao, ka ne delja dobro, zato je počasi šo proti domi. Oh, či bi meo pred sebov Francoze, kak velko čast bi njemi spravo te boj.

Bilo je pa tak. Jernejovi sovražniki, šterih je bilo okrog dvajset, so se znova vküp zbrali, gda je Jernej šo domo i šli za njim. Jako počasi je stopao, kak divji prašič, gda ga ščejo psi zgrabiti. Včasi je henjao pa stao i gledao na sovražnike, ki so pa tudi henjali. Bojali so se količa. Metali so pa kamenje i eden od teh kamnov je prileto Jerneji v čelo. Krv njemi je pokrila oči. Čüto je, ka omedlevle. Opotekno se je ednok, dvakrat, püsto količ pa spadno.

„Hurra“ so zakričali Nemci.

Od veleposestva pa zahtevamo dvoje a) da ne sili nikoga na kupčijo, ar toga juša nema, ar zakon samo dovoli odajo zemlje, ne predpiše, ne zapove pa toga. S tem v zvezi naj se ne straši narod, ka zgubi zemljo če je ne kupi ali pa more tisti deo odstopiti drugomi, šteroga ne bi mogo kupiti. To je nesřamna laž, je zaničavanje zakona. Veleposestvo naj se nadale poskrbi za poštene ljudi, ki bodo zemljo tudi pošteno na kršćanski način odavali, ne pa kakše oderuhe i mašetare, ki bi samo na svoj žep gledali, ki bi meli skomino samo po 2%, šteroga je Radičov zakon preküpcom — v sramoto socialne pravičnosti i na žalost sirot-določo. Država bi tudi mogla siroto braniti ne da jo dopüsti gültiti.

b) Drugo pa ka zahtevamo od veleposestva je to, da ne dela nato, kak čüjemo, da šče delati, ka bi tisti, ki zemljo kupijo dobili v ednom falati i to to boljšo zemljo. Proti toj mahinaciji kak najbolje ostro protestiramo. Zemlja ne je edne kakovosti, je bolša i slabša. Kakša pravica bi bila to, da tisti, ki ma peneze, dobi bolšo zemljo, sirota pa bi se za svoje siromaštvo kaštigala z tem da dobi slabo zemljo.

I dobra i slaba zemlja se more ednako deliti. Nove klasifikacije ne trbe. Te agrarni predpisi ne poznajo. Zemlja je že zdavna klasificirana i se zna, kakšo rodno moč ma, v kakšo vrsto spada. Zato v imeni pravičnosti zahtevamo, da se da vsem agrarnim interesentom zemlja ednako iz bolše i slabše vrste, jo ti kupijo ali do jo meli samo v zaküpi, iz arende.

To so naše zahteve pri reviziji veleposestniške zemlje v D. Prekmurji. Če se bodo te zahteve upoštevale, ne bo novih

Nego prle kak so prišli k njemi, se je Jernej zdigno. Henjali so i si mislili, ka bi njim te ranjeni vuk znao biti ešče nevaren. K sreči je ne bilo deleč od hiž, iz šterih so prihajali lüdje gledat to vojsko. Nemci so odišli domov.

„Ka se je zgodilo?“ so pitali Jerneja njegovi.

»Nemce sam malo pobožao,« je odgovoro i nato omedlo.

* * *

Zadeva je postala nevarna. Nemške novine so z velikimi literami pisale od preganjanja, štero morejo trpeti merai nemški prebivalci pred zabitimi kmečkimi Poljaki, šteri so nahujskani proti državi. Boegeja so slavili za »junaka«. Ka praj on, tih pa meren vučitel, ki razširja znanost med hempastim prebivalstvom tam deleč na državnoj meji, je ravno postao aldov upura. K sreči stoji kre njega sto milijonov Nemcov, šteri ne dopüstijo ka bi itd.

Jernej je ne znao kakši veher se pripravla ober njega. Bio je dobre vole i prepričani, ka pri sodnji zmaga on. Pa kak ne, ve njemi je Boege dete vđaro; tudi njega je prvi vđaro, potem je ešče tolko Nemcov prišlo proti njemi, ki so ga napadnoli! Braniti se pa ja sme! Ešče glavo so njemi ranili. Pa komi so to včinioli? Njemi, od šteroga so na bojišči gučali, njemi, ki je zmagao pri Gravelotti, njemi, ki je govorio s samim Steinmetzom, njemi, ki je dobo tolko križecov! Tüdi je ne mogo razmiti, kak so Nemci od vsega toga ne nikaj znali, ar njemi gotovo nebi vüпали takše kri-

pritožb, nastane mir, šteroga vsi že tak želno čakamo.

Če bi se pa šlo prek teh naših zahtev to je prek uradnih odredb, bomo se držali 13. člena odredbe št. 8160. pa prizivali. Pa ne semo prizivali, poslužili se bomo vseh po zakoni dovoljenih sredstev, da siromašni narod občujemo proti krivici i da se borimo za njegove pravice. Štere prle ali sledkar gotovo pride do zmage. Što ljubi i išče pravico, je nepremagljiv. Z trdnov verov vu to istino gledam revizijo agrarnih objektov i subjektov v dolnjem Kraji naše lepe Slovenske Krajine.

KLEKL JOŽEF
narodni poslanec.

NEDELA.

po viizmi 2. Evangelij sv. Janoša v 10. poglavji od 11. do 16. vrste. »Jaz sem dober pastir. Dober pastir aa svoje življenje za svoje ovce.«

V denešnjem evangeliji nam Kristus pove, kakše naj bo razmerje predstojnikov do svoji podložni! Istina je, da denešnji njegov navuk ide pred vsem dušnim pasterom, vala pa tudi vsem tistim, ki so pozvani od Boga, da kakkoli vodijo druge, so njim predstojniki.

Naj lepšivi jakosti dobrog pastira sta ljubezen i modrost. Tevi jakosti je meo Jezus kak pravi Bog i človek v neskončnoj meri; Zato je on ednostavno — Dober pastir. Či predstojnika vodi samo ljubezen, se lahko zgodi, da zablodí s prave poti. Potrebna je tudi modrost, štera kaže ljubezni pravo pot, najmre da vodi k Bogi tistoga ki ga ljubimo. Ljubezen dobi le po modrosti svoj resni obraz. Ljubezen, či jo vodi modrost, je lahko tudi resna i ostra. Takša ljubezen bo tudi opominala, karala, bo tudi kaštigala, samo da obvarje svojega ljublenca nesreče, posebno pa duševne nesreče, greha.

Pa tudi modrost sama ne zadostuje za vodstvo drugi, potrebna je tudi ljubezen. Kak mlado drevo nemre rasti brezi sunca, ravnotak nemre biti vzgoja, vodstvo dobro, či ga ne segreva sunce kršč. ljubezni. Oboje je potrebno, modrost, štera naj vodi k Bogi i ljubezen, štera pomaga, navdušenje človeka po toj težkoj poti.

Veličanstveni shod naše stranke v Črensovcih.

Dnes tjeden 11. aprila se je vršo pod milim nebom. Odpro ga je Plej Jožef, predsednik kmečke zveze v Črensovcih, pozdravo narodnoga poslanca z navzočimi jezeri ljudstva i na to dao njim reč. Narodni poslanec g. Klekl Jožef so nato med

vice. Tak tudi njemi je ne šlo v glavo, kak je Boege vupao praviti, ka do zdaj Nemci hodili po Pognebincaj, ki so vendar telkokrat zbili Francoze. Pri vsem tom je meo trdo prepričanje, ka se sodišče pa vlada potegneta za njega. Tam namreč gotovo znajo, što je on i ka je včino v vojni. Či drugi ne, Steinmetz se gotovo potegne za njega. Ve pa to morejo znati, ka je on ravno zavolo vojske postano sirmak, dužea precí. Zato ga bodo branili . . .

Pripelali so se v Pognebin orožniki po Jerneja. Najbrž so mislili, ka v vesi nastane punt, gda bi drugi vidili, ka ženejo Jerneja, zato jih je prišlo pet z nabitimi puškami. Odpora je ne bilo. Na to Jernej niti mislo ne. Pravili so njemi, naj si sede na kola i to je včino pokorno. Samo Magda je grozno kričala :

„Vidiš, ti nimak, se ti je trbelo bojivati tak s Francozi? Zdaj maš, nimak, zdaj maš.“

»Ti si nora, ne guči tak!« je pravo Jernej. Med potjov se je precí veselo nasmehavao onim, ki so ga srečavali. Večim je djao : »Jaz jim že pokažem, komi delajo krivico!« Gizdavo je sedo na kolaj z vsemi svojimi odlikovanji.

Sodišče se je resan pokazalo ljubeznivo proti Jerneji. Dalo njemi je samo tri mesece voze. Zvün toga naj bi plačao petdeset ranški odškodnine Boegejevoj rodbini i drugim »ranjenim Nemcom.«

Edne nemške novine so pisale od te sodbe : »Obtoženec je po naznanjenoj kaštigi niti piknje kesanja ne pokazao. Je cilo tak grobjansko začno govoriti i od svojih zmišlenih zmag pripovi-

splošnim odobravanjom i glasnim »živio« kričom poldružo voro govorili zbranim jezeram iz vseh far Dolnjega Prekmurja pa še iz nešternih iz Gornjega, iz martjanske, tišinske. Na shodi so bili zastopani tudi Slovenci iz madjarskih občin okoli Lendave pa Dobrovnika pa več Vogrov iz tevi obe fari. Kratak izvleček poslancovoga govora je te :

Srčno Vas pozdravljam i se Vam iz globočine srca zahvalujem, ka ste v tak velikom številu privreli na shod. To je radostno znamenje, ka se zimate za politično življenje v državi od šteroga zavisi edino kak se Vam godi i ma goditi v njej dobro ali slabo.

Zdaj se začinja novo življenje : včelica je zabrnela, ftičica se oglasila, v cvetje se splečejo naši ogradi, pri deli na njivi, travniki je vse. Povsed je življenje. Ka je zrok? Sunce je zbudilo vse to življenje. Ravnotak je v političnom življenji, vse se sūče okoli sunca, šteromi je ime parlament. A žalibog to sunce našega parlamenta je zimsko sunce, težko živimo pod njim. Negdaj je ladao absolutizem, autokratizem, oligarchizem, štere reči pomenijo, ka je oblast meo samo eden ki je z narodom brez odgovornosti smeo delati ka je šteo. Zdaj narod sam ravna sebe v parlamentu. Pošlje sem poslance i kak te poslanci, ki so vu vladi delajo, tak se godi narodi. Ka je poslanec pred volitvami obljublja, če nema dušnevesti, nede držao, ar nega zakona, ki bi ga na to mogo prisiliti. Zato pazimo, komi zavupamo svojo kruglico.

V našem parlamentu je nekaj nad 300 poslancov. Večino majo radikali i radičevci; ti so na vladi. To vlado podpirajo tiho demokratije (Žerjav, Pivko pri nas), zato so pa ostali še njihovi veliki župani na mesti i zato se ne odstavljajo njihovi uradniki, čeravno nešteri nemajo več šol kak vi, — demokratska stranka je ma za svoje korteše, štere poslanci malogda zinejo reč proti vladi, se ogibljejo sej v finančnom odbori i glašanja v parlamentu. Najlepše se je pokazalo to podpiranje vlade od strani demokratov te, gda smo šteli sodnji izročiti demokratskoga poslanca bivšega ministra pravde dr. Edo Lukiniča, o kom je dognao celi parlament, ka je na milijone kvara napravo državi, ka je zdigno sekvester z imanja gr. Thurn-Taxisa. Pa gda smo krivico dognali i zahtevali, ka se demokrat dr. Edo Lukinič izroči sodnji, so radičevci, radikali i demokratije glasali i zglasali, ka ga ne trbe izročiti, čeravno je kriv, sodnji. I ne so ga izročili. Male krivce zaprejo, velike zagovarjajo i pūstijo. — Gda se je v parlamentu skoz dva meseca razpravljajo od velikih

praviti, da se čudimo, kak je zavolo razžalitve na sodišče i na nemško pleme . . . «

Medtem je Jernej merno premišlavao v vozi svoje zmage pri Gravelotti, pri Sedani i Parizi.

Či ščemo biti pravični, moremo povedati, ka je ravnanje gospoda Boegeja zbudilo dosta grajanja med prebivalci. Cilo v parlamentu je bio guč od toga. Eden poljski poslanec je jako zgovorno razložo, kak božno se ravna s Poljaki na Poznanskom, kak malo se gleda na velke zasluge, štere so si zaslužili v boji za obrambo domovine ravno poznanski polki. Povedao je tudi, kak je g. Boege zlorabo svojo oblast, gda je bio deco v šoli, jim davao grde cone, se njim prtio, ka bodo po vojski Nemci Poljake z nogami klačili . . .

Škoda, ka je med tem njegovim govorom šo dešč i dobro znamo, ka takše vreme prinese zaspanost človeki. Med njegovim govorom so vsi zejali i dremali, tak konservativci kak liberalci i socijalisti, ešče i centrum, ar je bilo vse to pred verskim preganjanjom Tak je zbornica šla prek te »poljske tožbe« na dnevni red.

Jernej je ešče sedo v vozi ali bole povedano ležao v jetniškoj bolnišnici, ar se njemi je rana na čeli odprla. Gda je ne meo mrzlice, je mislo, mislo kak tisti puran, šteri je od samoga premišlavanja crkno. Jerneji se je to zadnje ravno ne zgodilo, liki zmisló si je tudi nikaj ne. Včasi se njemi je tak vidilo, ka je najbrž resan po nepotrebnom klao Fransoze.

(Dale.)

bremen, štera pride po proračuni na narod, so naši demokratije jako tiho bili. Dr. Žerjav je celo odišo z Beograda i se niti ne prikazao z većinov svojih tovarišov, da bi proti krivicam glašao. — A kda je Pašič dao za par dni ostavko, taki se je privleko v Beograd i se pripravljao na skok vu v vladi.

Vse ka se v našoj državi zdaj godi je sad vlade radikalov, radičevcov i njihovih pomagačov demokratov, ki so skoz sedem let bili na vladi i ne delali drugo z radikali kak zdaj pomagajo delati radikalom i radičevcom : voditi politiko proti interesom, potrebam maloga človeka : kmeta, delavca, obrtnika i trgovca.

— Toj z demokratskom podpretoj vladi radičovcov i radikalov mamo zahvaliti na konci meseca marca zglasan proračun. Ka je proračun? Vsaka hiša ma potroše i dohodke, ma je tudi največša hiša : država. Nespameten i tudi krivičen je tisti hišni gospodar, ki več troši ka dobi, gda nema zato istinskoga utemeljenoga zroka. Hišni gospodar naše državne hiše je vlada. Kak je ta gospodarila? Lani smo meli 10 milijard i pol Din. potrošov v državi. Smo je mogli prenesti? Samo v Sloveniji je bilo razpisanih do sto jezero eksekucij i okoli 34 jezero izvršenih. Teško smo že lanski jarem nosili. A vlada nam je toga še okovala za 2500 milijon din. To je dvejezeropetsto milijonov din, več moramo dati državi, kak smo lani dali. Tak se je zdaj spunila telkokrat dana obljava Radičove stranke : kda mi pridemo na vlado, te nede dače. Tak se spunjavlejo zdaj radikalne stranke obljuje : dače se zednačijo, nete več plačūvali kak v Srbiji. Po istini pa pride v Sloveniji na edno dušo 170 din. 64 par. neposredne dače, v Srbiji pa samo 62 din. 60 par. Tak se zdaj spunjavlejo obljuje demokratov, ka brezplačno dobite zemljo i smete švercati, ka po zakoni morete siromaki 12% dragše plačati veleposestniško zemljo kak je vredna i ka je trošarina podignjena za 269 milijon dinarov (cuker, takse, carina od galica, plūgov itd.) monopol (spice, sol itd.) pa za 88 milijon dinarov. Je vuk že gda sveta spravo ovci pašo? Zakaj verjete demokratskim kortešom? Ste ne čili ka več financov že zgūbilo službo zavolo krivic pri švercanji spreplejenih i ka vas ravno po demokratah podignjene dače dvakrat vdarijo, če te njim vervali?!

Vojska to je 140,000 ljudi potroši dve i pol milijardi, deset milijon kmetov pa komaj deseti tao toga dobi za kritje svojih potreb. (Ne nam trebe tak veliko vojsko! — kriči narod.) Radičevci so nekđaj gučali proti vojski, zdaj pa glasali zanjo; Radič je nekda agitirao proti tomi, ka bi naši vojaki služili v Makedoniji i okūžili z malarijov naš celi kraj, zdaj pa gda smo mi to zdaj kak i vsigdar zahtevali naj doma služijo i naj menje vojske bo, zdaj je Radič ploskao vojnomi ministri za te terhe i za službo naših dečkov v Makedoniji.

Na to od ministerstva do ministerstva razložijo g. poslanec proračun i posebno dugo se zadržavajo pri agrari i iznesejo toga krivice. Tū omenijo, da so po svojem nastopi dosegnoli, ka se en del maksimuma pali razdeli med sirote v Beltinskoj fari i ka je zastopnik grofice M. Zichy dao pred ministrom izjavo, da on pogodbe ne je skleno z nikim (Ljudstvo je ogorčeno protestiralo proti toj izjavi fiškališovoj). Minister je tak podpisao, da nikša pogodba ne vala i da zemlje nišče ne je mogo zgūbiti če je ne mogo kūpiti. Na to razložijo revizijo i naznanijo ljudem, ka niti po reviziji nišče ne dužen kūpiti zemlje i je nemre zgūbiti če je ne kūpi.

Od političnoga položaja so nam g. poslanec razložili, da se je vlada zato spremenila, ar naša stranka z drugimi vred zahtevala, ka se odstrani predsednik vlade Nikola Pašič ar je njegov sin milijone oškodovao državo i tej ni filera dače plačo, štere obtožbe so pred javnostjov iznešene i so tudi sodnji izročene. Pašič i Stojadinovič, fin. minister, ki je tudi imenuvan pri teh aferah, sta zato mogla odstopiti. Njidva poseo je prevzeo Uzunovič, v kom, kak najbolšem Pašičovom prijatelji mamo zdaj dva Pašiča. (Veliki smeh!) Toga gospoda pa — pravili so nam — itak poznate po kuluki, šteroga oča je. Na to so nam med splošnim smehom razložili Radičovo skakanje pri

ostavki vlade ki se je z vsemi štirami lovio za ministerski stolec pa za počitnice, štere je izglasao do 5. maja pa li kričao: neščem biti minister i delati ščem taki po vüzmi.

Svoj govor so dokončali etak: Eden stan vas veže vküp, edne nevole terejo, edni ste v občini, edni ste v cerkvi, edni bodite tüdi v politiki. Jaz nemam stranke, v šteroj vas zastopam, je Vaša. Delajte na to, da se ta vaša stranka še bole okrepi, da te vsi v njej krščansko misleči mali ljudje: Kmetje, delavci, obrtniki, trgovci. Vašo krščansko stranko Bog živi!

(Zakričali so na to tak navdušeni živio, ka se malo ne hiša Ciganova podrla. Redko gde je bio tak lepi shod kak te.)

NAVZOČI.

GLASI.

Murska Sobota.

Postavljeni je v Mursko Soboto Jakob Torkar za izvršilnoga (eksekutorskoga) uradnika pri okrajnom sodišči.

Zlato svetinjo (medaljo) je dobo za skrbivo i verno službo v svojem pozvanji Jakob Čuš, poštni in telegrafni upravitel v M. Soboti. Čestitamo!

Na katoličansko vero je prestopila edna pravoslavna Rusinja, štero je sebov prignao eden naš človek iz Rusije, gde je bio jetnik. To se je zvršilo v farnoj cerkvi pretečeno nedelo.

Sovenska Krajina.

Tretjerednikom na znanje! Navuk za tretjerednike se nede vršo ob trej odvečara 25. toga meseca, nego ob deseti predpoldne. To pa zato, da bodo mogli tretjeredniki iti v Ljutomer na predstavo „Kristusovoga trpljenja“, štero do tam v Katoliškem domi že predstavljali šestokrat. Že to, da so jo morali telkokrat ponoviti i je bila dvorana, v štero ide do jezero ljudi, vsakokrat nabito puna, pove, da je to predstavo vredno iti gledat. Vstopnina je jako nizka: prvi sedeži 10 Din, drugi 8, tretji 6, stojišče pa samo 3 Din. Nizka pa je za to, da si lahko vsaki siromak pogledne. Začne se ob trej popoldne i konča ob šesti, da šešče lahko pridejo gostje z vlakom ali pa tüdi peški domo.

Prilogo z kepami, kakšo ma »Domoljub« i »Slovenski Gospodar«, bodo mele tüdi Novine od majuša meseca naprej. Istina, ka smo ešče do guta zaduženi pri listi i ka de nam priloga pali globoko v žep segala, li jo damo dragim naročnikom s tem vüpanjom do rok, ka do list tem bole širili i ka do ga tem hitrej plačüvali. Priloga je brezplačna ali naročnina se more taki plačati od vseh.

Senje se je dovolilo na ministerstvu trgovine za občino Črenšovci i to živinsko senje marca 14., živinsko i kramarsko pa okt. 20.

Za naše poplavlence so g. narodni poslanec Klekl intervenirali pri g. velikom župani, ki so njim oblübili podporo. V Dolnjem Prekmurju je največ podpore dobila Vodna zadruga, ka ljudem ne bi trbelo teliko prispevkov plačüvati v njo. Vsi prizadeti naj javijo, keliko podpore so dobili, g. narodnomi poslanci i keliko kvara so meli. To se tiče samo dolnjelendavsko glavarstvo.

Podiranje dimnika (rora) na Hidvegi pri ciglenicaj na vüzemski ponedek bi zavolo svetka, šteroga ešče ljudstvo drži, ne mogli odobravati, či ne bi znali, da so bile priprave gotove že prle i da je lastnik meo namen napraviti ljudem pošteno zabavo. Ljudstva se je nabralo dosta, tak da so bližnji travniki i poti pune bile gledalcov. Ob dvema so vüzgali prvokrat nabiti pükšeni praj. Počilo je jako i pognalo nekaj zdroblenoga cigla, pa dimnik se ne podro. Trikrat so ešče djali notri vseli po edno kilo prahü, pa zaman, dimnik se ne šteo nagnoti. Lüdje so se že navolili čakati pa so nešterni domo šli, le nekelko jih je strpelo do konca. Po štr-

tom strelji so Sečkovi dečki z M. Sobote skrhali ešče nekaj fundamenta i ob pol peti je dimnik spadno. Skoro grozno je bilo videti kak se je ta zmeča prevrgla. Vdarec po zemli je bio tak močen, da je celo zemla zarümelala. Skadila se je megla prahü i lüdje so na strahoma šli gledat rüšine prle tak gizdavoga dimnika.

V imeni občine Lipovci so zdignoli g. narodni poslanec Klekl pritožbo pri g. velikom župani, zakaj ta občina, štero je toča najbole pobila, ne dobila podpore. G. veliki župan je odgovoro, ka je glavarstvo že razdelilo podporo pa je bo pitao komi je dalo i zakaj ne je dobila občina, šteroj je jedino šla. — Smo radovedni na odgovor, če so nej švercari dobili to podporo sirot.

Državno borzo dela v M. Soboti, ki je bila s 1. aprilom kot državna ustanova ukinjena, je do nadaljnega prevzela v vzdrževanje Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani. Delavci in delodajalci naj se kakor do sedaj obračajo na urad, ki do nadaljnega posluje v občinski pisarni v M. Soboti.

Domača politika.

Novi občinski red.

Nedavno smo že pisali, ka so v ministerstvu za notranje zadeve izdelali načrt novoga občinskoga reda, šteri ma biti predloženi narodnoj skupščini v odobrenje. Načrt je obsežen i ma 12 delov.

Za nas Prekmurce je posebno važno to, ka določa člen 3, šteri pravi, ka vsakša občina mora meti 2000 prebivalcov. Či bo te načrt sprejeti, se bo število občin skrčilo za polovico. To toliko pomeni, ka nede vsaka ves (kak pravimo občina) mela svojega župana, nego dve, tri ali več vküp dokeč je ne dve jezero prebivalcov iz več vesi. Načrt zato pravi, istina, ka gde so lüdje redko naseljeni ali so vesnice jako daleč edna od druge, so lejko menše občine, liki ta izjema za naše kraje ne pride dosta v račun. Jako dobro bi bilo, či bi se tisti, ki majo občine v rokah že zdaj pogovorili, kak bi se dale naše male občine najlepše združiti. Tüdi zdajšnje odčine naj povejo svoje mišljenje, ka či te zakon pride v veljavo, de vse pripravljeno i se tak ognemo svaji pa pritožbam kesnej.

Drügi predpis je, ka more meti vsakša takša nova občina svojo hižo, svoj občinski dom. Tü bodo občinske pisarne, soba za seje (güleše), občinske ječe i či trbe tüdi stanovanje za občinske uradnike. Te hiže bi se mogle v desetih letaj postaviti.

Občinski odbor se bo volo z tajnimi, skritimi volitvami i to na 4 leta. Volivno pravico bodo meli vsi, ki so vpisani v imenik. Te volitve bi se vršile po celoj državi na tretjo nedelo meseca augusta. Za občinskoga odbornika bo lejko vsaki zvoljeni, ki ma volivno pravico i je star že 30 let.

Prvi je župan (rihtar), šteroga si med sebov odeberejo od lüstva zbrani odborniki. To telko pomeni, ka lüstvo nede naravnoč zbiralo župana, nego samo tisto določeno numero odbornikov, potem si tej ednoga zvolijo za župana. Župan je 4 leta. Zvün župana ešče obč. odbor zvoli dva ali štiri odbornike, ki bodo opravljali posle župana, či bi te zbetežao ali mro ali kam odišeo. Nad obč. odborom ma oblast okrajni glavar, šteri lejko večkrat pregledne vse, kak je. Ta višja oblast bo smela odstaviči župana: a) či župan ne zvršavle svoje dužnosti, b) či to zahteva večina odbornikov Celi obč. odbor pa sme razpüstiti minister za notranje zadeve, c) či je obč. odbor ne zvoli obč. uprave, b) či je dve leti ne napravo proračuna, c) či je njegovo delo v škodo države. Nove volitve za župana ali celi odbor, šteri bi bio razpüščeni, se morejo v dvema mesecoma zvršiti.

GOSPODARSTVO.

Zadrüžništvo.

Zadrüžništvo je boj proti onim, ki si na razne načine spravljajo milijone na škodo delavnoga ljudstva.

Kda i kde so najprvo prišli do toga, da so začnoli ustanavljati raznovrstne zadrüge, povemo na kratko, ar gledamo bole na to, ka je zdaj potrebno za naše kmečko ljudstvo.

Prve zadrüge so ustanovili v prvaj polovici devetnajstega stoletja na Angleškem i par let kesnej tüdi na Nemškem. Vzrok, da so se lüdje združevali i skupnini močmi delali i tak eden drugomi pomagali, so bile slabe gospodarske razmere. Pomen i potrebo zadrüžništva vidimo v tom, da se je v kratkom časi razširilo po celom sveti.

Pri nas v Slov. Krajini je zadrüžništvo v velkoj meri premalo poznano, čeravno je prinas največša potreba po njem i čiravno je eden najbogših pripomočkov za povzdigo kmečkoga stana, je edina prilika za vsakega kmeta, da za svoje pridelke dosegee bogšo ceno, je edina prilika za vse sloje ljudi, da svoje, tüdi najmanjše prihranke, varno naložijo pri domačoj zadrugi.

Do zdej smo imenüvali samo zadrüge, ar jih pa imamo več vrst, je moramo razdeliti, da je bole i ležej spoznamo.

Prve bi vzeli posojilnice, štere so tak potrebne pri nas, kak je človeki potrebno oko. Vsakša fara ali pa dve vküp bi morale skrbeti za to, da bi si ustanovile domačo posojilnico. Ar pa vnogi pravijo, da so posojilnice nepotrebne zato, da ne penez med ljudstvom, povemo par zgledov iz šterih de vido vsaki, da ravno zato, ar je malo penez so stem bole potrebne posojilnice. Istina je, da je pri nas mnogo siromakov, šteri imajo le malo zemlje ali pa so celo brez nje i zato imajo le male dohodke. Znano pa je, da so ravno tej mali dohodki izpostavljeni najvekšoj nevarnosti i se dostokrat dajo brez potrebe za takše reči, brez šterih bi človek lahko živo. Zakaj pa tak? Zato, da ne domačih posojilnic v šterih bi človek lahko živo. Zakaj pa tak? Zato, da ne domačih posojilnic v šterih bi lahko brez zamüde, brez potroša naložili ednok par dinarov i drugoč tak pa bi počasi bila lepa šuma, štero bi krvavo nücali v starosti, betegi ali pa morebitnoj drugoj nesreči.

Nešterni lüdje se zgovarjajo tüdi s tem, da pravijo, či bi samo meli gotovčino, bi lahko posodili med ljudstvom. Istina je da bi lahko posodo i stem bi tüdi pomagao bližnjemi. To bi se pa zgodilo samo na te način, če bi že par sto ali jezero dinarov meli vküp spravljani. Teško je pa malim kmetom vküp spraviti vekše šume penez i je tak posoditi naprej. Male šume celo če je pod sto dinarov, pa nihče nede proso na posodo za obresti (interes). Tüdi v mesto, mogoče več vör oddaljeno, je ne vredno nesti, ar bi več potroša bilo kak je cele šume.

(Dale.)

Pošta upravništva.

Smej Štefan Beltinci. Izročena tožba g. velikomi župani. Prvotna tožba se zdaj išče gor. Povedano mi je to, da so takse za pometanje določene i se ne dajo spremeniti zvün če so okolščine takše, kak siromaštvo itd. — Če je pa delo ne bilo zvršeno, nikak neste dužni plačati. To je jasno, kak beli den. Najbole bi bilo, če bi občina kak takša prosila za znižanje taks.

GOSPODARSTVO.

1. Zrnje.

100 kg. pšenice	290 Din.,
" " žita	200
" " ovsa	185
" " kukorice	155
" " ječmena	185
" " hajdine	270
" " prosa	225
" " pš. otrobi	120

2. Živina.

govenska:	teoci:	svinje
v Zagrebi 1 kg.	8—8.50 D.	8—10 D. 14—16 Din.
v Ljubljani "	8—8.50 D.	8—10 D. 14—16 Din.

3. Krma

Sena m. 100—125 D., slame m. 50—100 D.

Zagrebečka borza.

dne 29. marca 1926.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D	56.85
Schilling	D	7.98
Čeho-Slov. krona, 1 K	D	1.69
Nemška zlata marka	D	13.80
Francoski frank, 1 frank	D	2.07
Madjar. K. 100 (nova em.)	D	0.079
Švic. fran., fr.	D	10.96
Talijanske lire, 1 lira	D	2.23
Zürich:		
Dinar, 100 Din	Šv. frcv	9.165.

Mali oglasi.

Na prodaj

je Bencin motor 3 HP. vpita se pri J. PRELOG
Mala Nedelja.

Malo posestvo v Slaptinci štev. 41. se
oda 4 in pol plügov, hiža, gospodarsko poslopje,
2 plüga oratje zemlje in 2 in pol plüga loga.
Zglasite se pri IVANI KOLARIČ v Lutverci.

SPRIME

se pošteni in vrli učenec za trg.
z mešanim blagom pri gosp. I.
LÖSCHNIGG Šmarje pri Jelšah.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“

pri
I. HAHN ERDŐSI BARNABÁS
trgovina s papirjem, trgovci z papirjem igra-
s pisarniškami in šol- čami v M. Soboti št.
skimi potrebščinami. 180. poleg r. kath.
Prekmurska tiskarna cerkvi ino pošte.
v Murski Soboti.

K odaji so krumpiči

na veleposestvi v Rakičani. Metercent po
45 Dinarov. K odaji so tudi 3 leta stari
akacijovi sajeniki.

Proda

se včasih lepi mali ogradi z vodnjakom (studenec) jako lepi prostor za zidanje hiše. Zvedi se pri MARTINI GOLOB sodar (pintar) v Ljutomeri.

Podpirajte „NOVINE“

Iz konkurenčnoga imanja MARIJE ŠTERMANN v Ljutomeru se oda

HOTEL

z gostilnov, kavarnov, mesarijov
i modernov hladilnicov na električni pogon.

Hotel je ednonadstropna hiša z
9 sobami za tühince, 2 gostilniškima sobama i velkov

KAVARNOV,

vse na novo slikano i z električnov razsvetlavov. Celo podjetje se oda z opremov ali brez nje.

Vabim interesente

na ogled i ponudbe!

Upraviteo konkurenčnoga imanja:

Dr. GROSSMANN

Ljutomer.

Polskim delavcom naznanje.

Na državno imanje BELJE kak vsakše leto tak tudi letos se sprejmejo pošteni delavci z našega Prekmurja. Plača 11—13 Din. dnevno stanovanje i hrana. Žetva 60 kg. od plüga. Rekordno delo 100, 200, i 250 Din. od plüga. Zglasiti se z delavskov knjižicov pri naši zavupnikaj: Matija Zrinski M. Soboti, Celec Viktor Večeslavci, Kardoš Sandor i Kodila Jožef Selo, Rac Janoš Moravci, pa Ferčak Franc Renkovci MATIJA ZRINSKI prevzematelj.

PRODAM

lepo posestvo, blüzi Sv. Jurija, okraj Ljutomer, vsega 19 plügov njiv, senožati, gorice in log, radi družinskih razmer. Cega ugodna. Podrobnosti se zvedijo pri gosp.

VINKO POLMIN

žand. narednik

Sv. URBAN pri PTUJL.

Za volo zidanja

v skladišči inajoča modna in tekstilna roba se od 12 aprila po znižanoj ceni odavle

BENÖ WORTMAN

modna in tekstilna trgovina
DOLNJA LENDAVALA.

Küharico

zdravo i pošteno, v starosti od 38 do 50 let, za vsa dela išče orož. postaja Dol. Lendav. Nastopi itaki. Plača po dogovori. Zglasi naj se pri orožništv Dol. Lendavi.

Hiša

z ogručekom i sadovnjakom i približno tri plüge zemle je k odaji v G. Radgoni Pita se lahko pri
JOŽEF-i ŠKROBAR
Gornja Radgona Spodnji griz 27.

BICIKLNI

Puch, Dürkop, Waffennrad,
Schempronja, Styria i Neuman
Germania marke pa francuske marke

se dobijo kupiti pri:

Weissensterni

v Dolnji Lendavi.

K odaji

je umetni mlin.

Zmele 1500 kg. dnevno. Deloma na paro, deloma vodo i je mogoče tudi napelati elektriko. Poleg je nekoliko zemle, od kolodvora je daleč 1 km. Cena 400 000 Din. Ponudbe naj se pošlejo na upravo lista pod šifro 400.

Priporoč

bogato zbirko podob, polski križov i prevzeme cerkvena dela, oltare itd.

FRANC NEMEC

kipar i pozlatar,

Sv. Duh, pošta Sv. Jurij ob Ščavnici.

Jožef Čerpnjak

mizarski mojster se nahaja odzdaj naprej v NERADNOVCI št. 3. Izdeluje in prevzeme vsako vrsto mizarsko delo od prostega do najmodernejše izdelave, kakor stavbeno in pohištveno delo. Izdeluje ovijalnike (Bint za čiščenje silja) najboljše konstrukcije. Sprejmata se dva močniva vajenca iz dobre družine.

S spoštovanjem:

Jožef Čerpnjak

NERADNOVCI št. 3.

pošta G. PETROVCI.